

TRO OG TANKE: Hva betyr det at Den Hellige Ånd er sannhetens ånd? Lutherske Gunnar Innerdal har prøvd å bli klokere på det å studere en katolikk.

✉ Tore Hjalmar Sævik ✉ tore.hjalmar.saevik@dagen.no 📷 toresaevik

Ser spor av Gud når ting henger sammen

Poenget var ikke å bli enig med den sveitsiske musikkstudenten, litteraturviteren og senere teologen Hans Urs von Balthasar (1905–1988) i alt. Men det nylig fullførte doktorgradsprosjektet har gitt Innerdal anledning til å reflektere ganske mye over hvordan man skal tenke om hva som er sant.

– Jeg har lært mye om forholdet mellom tro og fornuft og om forholdet mellom den naturlige og den spesielle åpenbaring, sier Innerdal.

FELLES TANKEGODS

På mange måter synes han det har vært nyttig at den svært produktive teologiske tenkeren han har studert, hører til i en annen kirkeleg tradisjon.

– Det gjør at man blir mer utfordret til å tenke gjennom sine egne standpunkter. Samtidig har skillelinjene i den akademiske teologien de siste 100 årene gått vel så mye på om man forstår kristendommen på en klassisk måte eller ikke, sier Innerdal.

Dermed opplever han ofte å ha mer til felles med en katolikk som Balthasar, som var svært opp-tatt av Bibelen og klassisk kristen tro, enn liberale protestanter som ikke tillegger verken Skriften eller bekjennelsene samme tyngde og autoritet.

– På noen områder tenker vi veldig forskjellig, men dette er ikke en type katolisisme som gjør det vanskelig å fastholde frelsen og korset som det sentrale. Det gjør det fruktbart å lese ham, sier Innerdal.

BEST SAMMENHENG

Arbeidet med hva som er sant, er uansett noe han mener kristne i forskjellige tradisjoner både har og bør ha til felles. Likevel har han ikke kommet over mange grundige utlegninger av hva det betyr at Den Hellige Ånd er Sannhetens

● **Subjektive hendelser som helbredelser og tegn fra himmelen må stå i forhold til den objektive måten vi forvalter sannheten på.**

Gunnar Innerdal

TEOLOG: Førsteamanuensis Gunnar Innerdal ved NLA Høgskolen. Foto: Tore Hjalmar Sævik

ånd, som Jesus sier i Johannesevangeliet.

– I luthersk tradisjon sier man ofte at Ånden vitner om Kristus som er sannheten, og det må henge sammen med en teologisk forståelse av Kristus som sannheten, sier Innerdal.

Nettopp sammenheng er et nøkkelord når an skal forklare hvordan vi kan søke sannheten.

– Å argumentere for sannheten er å argumentere for det som henger best sammen, eller med et fagord det som er mest koherent. Kristentroen må gjennomarbeides på forskjellige områder. Poenget er å komme fram til den best mulige tolkningen av alt vi vet, sier Innerdal.

UKONTROLLERBAR SANNHET

Et hovedpoeng i den kristne tro er at den fulle sannheten om Gud og verden er åpenbart, altså en type kunnskap som mennesket i seg selv ikke kunne fått tilgang til uten at Gud hadde gjort den kjent.

– Det gjør at den på en eller annen måte må forstås innenfra og ikke kan avledes fra annen kunnskap. Samtidig må det være en sammenheng mellom teologisk og filosofisk sannhet, som til slutt hviler på sammenhengen mellom Gud som skaper og frelser, sier han.

I avhandlingen sin konkluderer Innerdal med at mennesket er i stand til å erkjenne sannheten, men aldri hele sannheten på en gang.

– Man kan like godt at det er sannheten som har oss, ikke vi som har sannheten. Vi kan ikke kontrollere den. Vi kan si så mye vi kan, så godt vi kan, og så får vi tro at det er noe i det vi sier. Det vi kan si med sikkerhet, er at vi tar feil i noe. Det betyr ikke at alt er like sant, men derimot at vi må argumentere for at noe er mer sant enn noe annet, sier Innerdal.

– Teologisk forstått hviler sannheten til slutt i Gud, som er uendelig, sannferdig og troverdig.

MANER TIL YDMYKHET

Med dette bakteppet mener In-

PUSLEPILL: Teolog Gunnar Innerdal mener kristen søken etter sannhet, innebærer kontinuerlig å spørre seg om hva som henger best sammen ut fra alt man vet. Foto: Elena Elisseeva, Scandinavian Stockphoto

nerdal det går an å bli for frimodig i å påstå at man har forstått sannheten, men også for forsiktig.

– Hvordan vi oppfatter noe vil alltid være avhengig av sammenhengen vi står i. Vi er plassert i en konkret tid og på en konkret plass. Derfor bør vi ikke være så raske med å si at hvis noen uttrykte noe på en helt annen måte for 50, 200 eller 400 år siden, så var det helt feil. Innenfor deres rammer og betingelser var det kanskje ikke så hakkende galt. Vi bør være ydmyke, sier han.

Samtidig mener han det er viktig at man ikke blir så ydmyk at man ikke kan mene noe som helst om hva som er sant om Gud, uten at man er teolog.

– Det er viktig å øve seg i bevisstheten på å skille mellom sant og usant.

– Hvordan bør man prøve seg selv?

– Man må skaffe seg så mange opplysninger som mulig og se etter den best mulige sammenhengen, sier han.

USIKRE BEKREFTelser

Islike prosesser mener han det også er viktig å regne med Den Hellige Ånd.

– Ånden er med og leder oss til sannheten slik Jesus ga løfte om. Det kan skje gjennom ordinært hardt arbeid, men er samtidig knyttet til det kristne fellesskapet og Bibelen, som den vanlige kristne også har tilgang til.

– Hvordan bekrefter Den Hellige Ånd at noe er sant?

– Vi har ingen snarvei til det. I den lutherske tradisjonen har dette vært veldig sterkt knyttet til Bibelen, og at vi skal prøve erfaringene våre på den. Hos Balthasar er det litt tettere knyttet til det kristne fellesskapet. Han vil heller si at kirken har og forvalter sannheten, sier Innerdal, og påpeker at det er i samsvar med katolsk tenkning om kirken.

SENKER SKULDRENE

For egen del mener han den eneste garantien man har, er løftene om at Gud taler sant.

– Subjektive hendelser som helbredelser og tegn fra himmelen kan inngå i en større helhet, men stå i forhold til den objektive måten vi forvalter sannheten på, sier han.

Som eksempel nevner han et tenkt tilfelle der alle katolske kardinaler har samme drøm en natt. Selv om de ville oppleve det som et sterkt tegn, påpeker han at man prinsipielt ikke kan utelukke at de ville ha en ny felles drøm kommende natt – med et helt annet budskap.

– Slike opplevelser er alltid potensielt tvetydige og usikre og kan derfor aldri bli hele begrunnelsen for hva som er sant om noe, sier Innerdal.

Selv om han oppfordrer til å søke sannheten, tror han også det er viktig å erkjenne sin begrensning

FAKTA GUNNAR

INNERDAL

Gunnar Innerdal er førsteamanuensis i systematisk teologi ved NLA Høgskolen, Sandviken

Han var doktorgradsstipendiatsamme sted fra 2009–2014

15. desember 2014 disputerte han på Menighetsfakultetet med avhandlingen «*Spirit and Truth: A Systematic Reconstruction of Hans Urs von Balthasars Doctrine of the Spirit of Truth and Its Connections to the Philosophy and Theology of Truth by the Theoretical Framework of Lorenz B. Puntel*»

Avhandlingen blir utgitt i bokform på LIT Verlag i løpet av 2015.

som menneske.

– Alt må ikke være perfekt. Guds nåde og frelse rekker mye lenger enn vår begrensede innsikt i sannheten, sier han.

Se også kronikk på side 20–21.